

ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-МАСОВИХ ЗАХОДІВ ВОЛИНСЬКИМ ОБЛАСНИМ ЦЕНТРОМ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ «СПОРТ ДЛЯ ВСІХ»

Володимир Яловик¹, Антон Яловик²

¹Волинський національний університет імені Лесі Українки, yalovuk.vt@ukr.net

²Український гуманітарний університет, Буча, Україна

<https://doi.org/10.29038/2220-7481-2024-04-10-16>

Перелік умовних скорочень:

ВОЦФЗН – Волинський обласний центр фізичного здоров'я населення.

ДЮСШ – дитячо-юнацька спортивна школа.

ОДА – обласна державна адміністрація.

ОТГ – об'єднана територіальна громада.

ЦФЗ – центр фізичного здоров'я.

Анотація

Актуальність. У процесі розвитку ВОЦФЗН «Спорт для всіх» розробив систему організації та проведення різномісних спортивно-масових заходів для підвищення рівня фізичного розвитку населення Волині, а їхній досвід діяльності заслуговує на вивчення. **Мета дослідження** – розкрити досвід організації та проведення спортивно-масових заходів Волинським обласним центром фізичного здоров'я «Спорт для всіх». **Методи дослідження:** аналіз архівних документів й аналіз матеріалів періодичної преси; опитування керівників та звіти районних і міських відділень. **Результати дослідження.** Аналіз архівних документів дав можливість нам розглянути особливості діяльності Волинського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». Центр був створений за розпорядженням голови ОДА та рішенням сесії обласної ради від 16 грудня 2003 р. ВОЦФЗН «Спорт для всіх» щорічно проводить багато спортивно-масових та оздоровчих заходів. Серед таких заходів є провідні, які характерні своєю популярністю: «Спорт для всіх у парках і скверах», «Червона картка», «Спортивна зима», «Олімпійське літо», «Школа плавання». Окрім цього, центром протягом 2015–2022 рр. вперше були проведені спортивно-масові заходи, які увійшли в програму підвищення рухової активності та здорового способу життя серед населення Волині. Ці заходи проводилися в різних формах: фестивалі («Спортивне довголіття – «Спорт для всіх – радість життя», «Спорт для всіх заради здоров'я», «Спорт для всіх – здоров'я кожного»); турніри («Спорт без кордонів», «Сталева Воля»); соціальні проекти («Допомога спорту», «Активні парки – локації здорової України»). **Висновки.** Діяльність Волинського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» продовжує робити значний внесок у розвиток фізичної культури та здорового способу життя на Волині.

Ключові слова: спортивно-масові та оздоровчі заходи, здоровий спосіб життя, фізичне здоров'я, фізичне виховання, спорт.

Volodymyr Yalovyk, Anton Yalovyk. Organisation of Sports Events by the Volyn Regional Centre for Physical Health 'Sport for All'. Relevance. In the process of the evolution, the Volyn Regional Centre for Physical Health 'Sport for All' has designed a system of organisation and conducting of various sports and mass events to increase the level of the Volyn population physical development, and the experience deserves to be studied. **The Purpose of the Study** is to reveal the experience of organising and conducting sports events by the Volyn Regional Centre for Physical Health «Sport for All». **Research Methods** comprise an analysis of archival documents and periodicals; the district and city branches reports and the managers' survey. **Results of the Study.** The analysis of archival documents allowed considering the specifics of the Volyn Regional Centre for Physical Health «Sport for All» activities. The centre was established by order of the Regional State Administration Head and by the decision of the Regional Council session of December 16, 2003. The Volyn Regional Centre for Physical Health «Sport for All» annually organises many sports and recreational events. Among such events, there are leading ones that are characterised by their popularity: «Sports for All in Parks and Squares», «Red Card», «Sports Winter», «Olympic Summer», «Swimming School». In addition, the centre organised mass sports events for the first time as part of a programme to increase physical activity and healthy lifestyles among the population of Volyn in 2015–2022. These events were held in various forms: festivals («Sporting Longevity – Sport for All is the Joy of Life», «Sport for All for Health», «Sport for All – Health for Everyone»); tournaments «Sport without Borders», «Steel Will»); social projects («Help for Sport», «Active Parks – Locations of Healthy Ukraine»). **Findings.** The activities of the Volyn Regional

Centre for Physical Health 'Sport for All' continue to make a significant contribution to the development of physical culture and healthy lifestyles in Volyn.

Key words: sports and recreational activities, healthy lifestyle, physical health, physical education, sport.

Вступ. У другій половині ХХ ст. серед населення європейських країн почали вести роботу за здоровий спосіб життя. Так, зокрема, у 1969 р. у Європі створено рух «Спорт для всіх», який на сьогодні набув міжнародного статусу. До цього руху активно включилася й Україна.

Основною метою цього руху було запобігти фізичній деградації населення Європи, формування потреби використовувати фізичні вправи для зміцнення здоров'я, проведення пропаганди щодо занять фізичною культурою та здорового способу життя.

Кабінет Міністрів України приєднався до європейського руху за здоровий спосіб життя в нашій країні й 18 січня 2003 р. прийнято постанову «Про масовий спорт у різних регіонах України». Ця постанова була спрямована на покращення роботи спортивних організацій із проведенням спортивно-масових та оздоровчих заходів серед різних груп населення України. Завдяки цій постанові, у нашій країні розпочалася робота зі створення обласних центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

Одним із таких центрів, за розпорядженням голови ОДА та рішенням сесії обласної ради від 16 грудня 2003 р., створено Волинський обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». На основі обласних державних документів Волинський обласний центр фізичного здоров'я населення розпочав свою діяльність від 25 травня 2004 р. Першим директором центру призначено Новосада Володимира Петровича, який на цій посаді був до 16 листопада 2020 р. [1].

У 2020 р. постійна комісія з питань сім'ї, молоді, спорту та туризму Волинської обласної ради рекомендувала Олександра Кулакова тимчасово виконувати обов'язки директора Волинського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». На цій посаді Олександр Володимирович пробув до 16 листопада 2022 р.

Із 16 березня 2023 р. керівником Волинського обласного центру здоров'я «Спорт для всіх» призначено Хриплюка Олександра Петровича терміном на п'ять років.

Діяльність Волинського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» заслуговує на увагу й наукове дослідження про проведену спортивно-масову та оздоровчу роботу серед населення Волині.

Мета дослідження – розкрити досвід організації та проведення спортивно-масових заходів Волинським обласним центром фізичного здоров'я «Спорт для всіх».

Методи дослідження історико-педагогічний аналіз архівних документів і матеріалів; проблемно-цільовий аналіз матеріалів періодичної преси; хронологічний метод; опитування керівників та звіти районних відділень.

Результати дослідження. Створення Волинського обласного центру фізичного здоров'я «Спорт для всіх» сприяло подальшому залученню населення Волині до занять фізичною культурою.

У 2023 р. на Волині реорганізували Волинський обласний центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» і воно почало діяти в такій структурі (табл. 1).

Таблиця 1

Структура Волинського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»

Директор		
Заступник директора		
Головний бухгалтер	Головний фахівець із фізкультурно-оздоровчої роботи	Головний фахівець з організації методичної та інформаційної роботи
Фахівець I категорії із бухгалтерського обліку матеріально-технічного забезпечення та діловодства	Фахівець I категорії із питань фізичної культури, здорового способу життя й рухової активності	Фахівець I категорії з організаційно-методичної та інформаційної роботи
	Провідний професіонал – 1	Провідний професіонал – 2
Водій		

Структура Волинського обласного центру фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» представлена організаційною схемою, що визначає ключові посади та їхні обов'язки. Ось більш детальне пояснення цієї структури:

- **директор** – керує діяльністю обласного центру, забезпечує реалізацію стратегії розвитку фізичного здоров'я населення, координує роботу підрозділів та взаємодіє з органами влади;
- **заступник директора** – допомагає директору в управлінні центром, може відповідати за конкретні напрями діяльності, наприклад, за методичну роботу чи організацію спортивних заходів.
- **головний бухгалтер** – здійснює фінансове планування та облік, відповідає за правильність ведення бухгалтерії, організацію фінансів і звітності.
- **головний фахівець із фізкультурно-оздоровчої роботи** – відповідає за організацію фізкультурно-оздоровчих програм, які пропонуються громадянам області, контролює проведення спортивних заходів і програм.
- **головний фахівець з організації методичної та інформаційної роботи** займається розробкою методичних матеріалів для проведення фізкультурних заходів, а також відповідає за інформаційну підтримку діяльності центру (пресрелізи, публікації, рекламні кампанії тощо):
- **фахівець I категорії із бухгалтерського обліку, матеріально-технічного забезпечення та діловодства** – веде бухгалтерський облік, займається забезпеченням центру необхідним матеріальним ресурсом, контролює документообіг;
- **фахівець I категорії з питань фізичної культури, здорового способу життя й рухової активності** – відповідає за розробку та реалізацію програм, які сприяють розвитку здорового способу життя серед населення, організує заняття з фізичної культури та рухової активності;
- **фахівець I категорії з організаційно-методичної та інформаційної роботи** – займається підготовкою методичних матеріалів, а також відповідає за організаційні питання, пов'язані з інформаційною діяльністю центру;
- **провідні професіонали (1 та 2)** – це фахівці, які можуть бути залучені для виконання різних специфічних завдань у межах своїх напрямів, наприклад, для керівництва програмами фізкультурно-оздоровчої роботи або вивчення потреб населення в спортивних заходах;
- **водій** – забезпечує транспортне обслуговування центру, що включає перевезення обладнання, співробітників та учасників заходів.

Ця структура дає змогу ефективно організовувати роботу центру, забезпечуючи належне виконання всіх функцій, спрямованих на популяризацію здорового способу життя та фізичної активності серед населення Волині [2; 3].

У подальшому для ефективного залучення населення області до спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої діяльності рішеннями сесій міських рад у містах Волині створено відділення 17 центрів ФЗН «Спорт для всіх» (табл. 2) [3].

Таблиця 2

**Центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх»
на Волині 2003–2017 рр.**

№ з/п	Центри		
	міські центри обласного значення	міські центри районного значення	сільські центри
1	Волинський обласний	Камінь-Каширський міський	Хобултівський
2	Луцький міський	Горохівський міський	Оваднівський
3	Ковельський міський	Ківерцівський міський	Зимнівський
4	Володимирський міський	Любомльський міський	Рівненський
5	Нововолинський міський	Рожищенський міський	Шацький
6		Берестечківський міський	
7		Устилузький міський	

Результати табл. 2 відображають наявність центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» на Волині за період із 2003 по 2017 р., що є важливим аспектом для оцінки розвитку фізичної культури та спорту в регіоні.

Проаналізуємо основні аспекти обґрунтування табл. 2:

- **поширення фізичної культури серед населення:** центри «Спорт для всіх» спрямовані на заохочення громадян до регулярних фізичних занять, популяризацію здорового способу життя та фізичного здоров'я. Вони забезпечують доступ до спортивних й оздоровчих програм для різних верств населення – від дітей до літніх людей;
- **географічне охоплення:** таблиця демонструє, як центри «Спорт для всіх» розподілені по території Волинської області. Є центри обласного значення, що охоплюють великі міста (наприклад Луцьк, Ковель, Володимир, Нововолинськ), а також районні центри, що забезпечують доступ до спорту на рівні малих міст та сіл;
- **підвищення доступності спорту:** розподіл центрів за типами населених пунктів (міські обласного значення, міські районного значення, сільські) дає змогу оцінити, наскільки доступним є спорт для різних верств населення, зокрема для жителів сіл та малих міст. Уключення сільських територій, як, наприклад, Хобултівський, Оваднівський, Шацький, свідчить про сприяння розвитку спорту на всіх рівнях території;
- **соціальна значущість:** центри «Спорт для всіх» мають велике соціальне значення, оскільки вони сприяють інтеграції громадян в активне соціальне середовище, допомагають людям із різними фізичними можливостями брати участь у спортивних заходах, створюють умови для здоров'я та соціальної згуртованості.

Після 2017 р. відбулися зміни щодо діяльності деяких центрів [3].

На сьогодні не функціонують центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» міські (Горохівський, Ківерцівський, Любомльський, Рожищенський, Берестечківський, Устилузький); сільські (Хобултівський, Зимнівський, Рівненський). Такі зміни пов'язані зі створенням об'єднаних територіальних громад у Волинській області. Кожна громада почала фінансувати певні спортивні організації, які, на їхню думку, доцільні для населення. Громади почали приділяти увагу розвитку дитячого спорту й створювати ДЮСШ.

Волинський обласний центр фізичного здоров'я населення співпрацює з різними спортивними федераціями, спортивними товариствами, районними та міськими відділами культури й спортивної роботи в сфері спорту, іншими національними й громадськими організаціями, підприємствами та установами різних форм власності. Окрім того, центр Волинської області «Спорт для всіх» проводить роботу з популяризації фізкультурно-оздоровчої діяльності для населення, зокрема виконує видавничу діяльність, результатом якої є підготовка та випуск інформації щодо проведення роботи в літніх таборах оздоровчого центру. Систематизує методичні рекомендації зі спортивного туризму, оздоровчого бігу й ходьби, ігор та інших видів популярних видів спорту у співпраці з науковцями.

Щорічно проводиться багато спортивно-масових заходів Обласним центром фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», але серед цих заходів є такі, що роблять їх найкращими в кожному році (табл. 3).

Таблиця 3

Проведення головних спортивних заходів року

№ з/п	Назва заходу	Рік проведення	Кількість учасників
1	«Спорт для всіх у парках і скверах»	2007	1172
2	«Ти зможеш, якщо зміг я»	2008	385
3	«Червона картка»	2009	1864
4	«Веселі старти»	2010	1552
5	«Спортивна зима»	2014	4365
6	«Олімпійське літо»	2015	8598
7	Всеукраїнський день ходьби	2016	945
8	«Школа плавання»	2017	1418

Із таблиці можна виконати такий аналіз щодо головних спортивних заходів року та їх розвитку протягом зазначених років:

- кількість учасників варіюється від кількох сотень до понад 8000, що свідчить про зростання популярності спортивних заходів із роками. Найбільша кількість учасників була у 2015 р. (8598 осіб на заході «Олімпійське літо»), що може свідчити про великий інтерес до цього заходу та про можливу більшу медійну підтримку;

– «Спортивна зима» (2014 р.) також набрала значну кількість учасників (4365 осіб), що вказує на популярність зимових видів спорту та активного відпочинку.

Загалом, можна побачити зростання популярності спортивних заходів у період з 2007 по 2017 р., що свідчить про збільшення зацікавленості населення в активному способі життя та здоров'ї. Водночас, рівень залучення учасників змінюється залежно від характеру заходу та його цільової аудиторії.

Започатковані центром змагання з учасниками, які мають певні відхилення в стані здоров'я, стали популярними серед осіб з інвалідністю. Із кожним роком до цих змагань залучаються діти різного віку.

Із кожним роком ВОЦФЗН запроваджує різнобічні спортивно-масові та фізкультурно-оздоровчі заходи серед населення Волині. Серед них є заходи, які вперше проводилися на Волині (табл. 4). Такий підхід до впровадження нових заходів дає можливість залучати всі верстви населення. Окрім цих заходів, обласний центр обов'язково проводить заплановані Всеукраїнські та обласні традиційні змагання згідно із затвердженими положеннями й програмами.

Таблиця 4

Спортивно-масові заходи вперше запровадженні ВОЦФЗН «Спорт для всіх»

Рік	Захід	Учасн.
2015	Міжнародний турнір з мініфутболу серед ветеранів «Спорт без кордонів»	48
	Обласний фестиваль «Спортивне довголіття – «Спорт для всіх – радість життя»	265
2016	Фестиваль «Веселі старті» серед дітей з особливими потребами «Рух заради здоров'я»	25
	Фестиваль із пляжного волейболу на кубок ВОЦФЗН «Спорт для всіх»	300
	Фестиваль «Світ спорту відкритий для всіх» у місцях проживання та відпочинку населення	327
2017	I Міжнародний фестиваль літньої Сеньйоріади «Спорт для всіх заради здоров'я» учасників за участю команд із Польщі, Туреччини, Литви, Волині	299
2018	Турнір «Сталева Воля» пам'яті Олега Твердохліба з армреслінгу, гирьового спорту, пауерліфтингу	159
	Забіг молоді фахових навчальних закладів «За здорове майбутнє» «Батьки за вакцинацію»	350
	Фестиваль «Здорова молодь – здорова нація»	180
2019	Обласний фестиваль «Спорт для всіх – здоров'я кожного» серед працівників місцевого самоврядування (ОТГ, міст, районів)	258
	Фізкультурно-оздоровчий фестиваль «Рух для здоров'я» серед учасників бойових дій	351
	Обласний захід із видів спорту «Сила духу» серед людей, потерпілих на виробництві	124
2020	Фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи з нагоди державних, місцевих та релігійних свят (Масляна)	27
	Соціальний проєкт «Допомога спорту»	62
	Спортивне свято «Спортивне сузір'я – 2020»	20
2021	Фізкультурно-оздоровчі заходи в рамках соціального проєкту «Активні парки – локації здорової України»	581
2022	Фізкультурно-оздоровчі заходи «Повір у себе»	30
Усього	17	3406

Аналіз спортивно-масових заходів уперше запроваджено Волинським центром фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у 2015–2022 рр. з акцентом на організацію нових форм заходів та їх вплив на фізичну активність населення. Волинським центром проведено 17 заходів, які організовані вперше за цей період. Ці заходи включають різноманітні фестивалі, турніри та соціальні проєкти. Загальна кількість учасників усіх заходів становить 3406 осіб.

У 2016 р. проведено фестивалі: перший захід, що включав дітей з особливими потребами, підкреслюючи важливість залучення таких груп до фізичної активності; другий – популяризація пляжного волейболу серед широких верств населення; третій захід проводився безпосередньо в місцях відпочинку, що сприяло залученню більшої кількості учасників.

У 2017 р. вперше започатковано міжнародні змагання серед команд Польщі, Литви, Туреччини, України, що підкреслює міжнародний аспект і важливість фізичної активності для людей старшого віку.

Серед заходів, проведених у 2018 р., заслуговують на увагу такі, як «За здорове майбутнє», «Батьки за вакцинацію». Забіг молоді спрямовано на популяризацію здорового способу життя серед студентів та фахівців.

У 2019 р. започатковано фестиваль для ветеранів, підкреслюючи важливість фізичної активності для людей, які пережили стресові ситуації, а також захід, орієнтований на підтримку людей, які постраждали внаслідок нещасних випадків на роботі.

У 2020 р. значно зменшилася кількість заходів, що зумовлено карантинними обмеженнями та соціальною ізоляцією. Однак навіть у цей період проведено кілька соціальних проєктів і святкових заходів.

У 2022 р. відбувся лише один захід, що вказує на можливі труднощі в організації заходів, пов'язані з повномасштабним уторгненням росії в Україну.

У табл. 5, що відображає проведення спортивно-масових заходів основними міськими центрами фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Волині у 2018–2022 рр., дає змогу проаналізувати кількість таких заходів і кількість учасників за кожен рік у різних центрах. Загальна кількість заходів за п'ять років (2018–2022 рр.) – 1133. Загальна чисельність учасників – 82 709 осіб.

Таблиця 5

**Проведення спортивно-масових заходів провідними міськими ЦФЗН
«Спорт для всіх» Волині у 2018–2022 рр.**

Центр	Рік									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	захід	учас.	захід	учас.	захід	учас.	захід	учас.	захід	учас.
Обласний	160	8413	127	13508	29	1727	58	3780	22	1468
Луцький	179	11580	83	9787	140	5847	72	4 985	73	7664
Володимирський	3	24	40	2424	9	275	12	694	11	816
Нововолинський	12	806	33	1987	20	927	10	474	15	935
Ковельський	0	0	17	835	5	647	3	106	0	0
Усього	354	20823	300	28541	203	9423	155	10039	121	10883

Як видно з табл. 5, простежено певне спадання як у кількості заходів, так і в кількості учасників у 2020–2022 рр., що може бути пов'язано з обмеженнями, уведеними через пандемію COVID-19, а також з іншими економічними, соціальними факторами й війною з росією.

Загалом, ця таблиця дає змогу оцінити те, як змінилась організація спортивно-масових заходів у Волинській області на тлі глобальних і локальних змін, таких як пандемія, війна, що значно вплинула на кількість учасників та типи заходів.

Дискусія. Проведене дослідження дає можливість підтвердити, що створення ВОЦФЗН «Спорт для всіх» на Волині сприяло розвитку фізичної культури серед різних груп населення області. Висвітлення діяльності центру було частково в інтернеті. Результати наших досліджень доповнюють науковий пошук діяльності центру щодо організації системи спортивно-масової роботи серед населення області

Уперше обгрунтовано організаційну діяльність ВОЦФЗН «Спорт для всіх» у Волинській області. Для неї характерні різні види діяльності в поєднанні фестивалів, турнірів, проєктів з оздоровчими заходами Волині й України. Підтверджено, що організація різних форм оздоровчих заходів, які вперше використано серед різних груп населення, уможливила залучення великої кількості осіб до оздоровчої рухової активності та здорового способу життя.

Висновки та перспективи подальших дослідження. Отже, центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» у Волинській області сприяють забезпеченню однакового доступу до фізичного здоров'я на різних рівнях території, розвитку фізичної культури в регіоні та покращенню якості життя місцевого населення.

Важливими стали також соціальні проєкти й фестивалі, орієнтовані на залучення людей з інвалідністю, ветеранів, а також активізацію людей старшого віку. Уведення нових соціальних

проектів, таких як «Активні парки», «Рух для здоров'я» або «Спортивне довголіття», засвідчило спрямованість на інклюзивність і залучення всіх верств населення до фізичної активності.

Протягом 2015–2022 рр. ВОЦФЗН започаткував кілька нових заходів, орієнтованих на різні соціальні групи: дітей з особливими потребами, ветеранів, людей старшого віку, учасників бойових дій, а також людей з інвалідністю. Це свідчить про прагнення забезпечити доступність спорту для всіх категорій населення.

У подальшому є необхідність дослідити особливості організації спортивно-масової роботи та діяльності ВОЦФЗН «Спорт для всіх» на основі архівних даних на початковому етапі становлення.

Джерела та література

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх». № 49 від 18 січ. 2003 року.
2. Статистичні дані Луцького міського центру ФЗН «Спорт для всіх». Луцький центральний архів. 2004–2022 рр. Луцьк, 2022. 150 с.
3. Ялович В., Година Ю. Історичні аспекти становлення та розвитку Волинського обласного центру фізичного здоров'я «Спорт для всіх». *Фізична культура, спорт і здоров'я людини: зб. тез доп. VI Регіональної наук.-практ. студент. конф. (5 груд. 2023 р.)*. 2023. С. 114–115.

References

1. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro utvorennia tsentriv fizychnoho zdorovia naseleння «Sport dlia vsikh». № 49 vid 18 sichnia 2003 roku (in Ukrainian).
2. Statystychni dani Luts'koho miskoho tsentru FZN «Sport dlia vsikh». Luts'kyi tsentralnyi arkhiv. 2004–2022 rr. Lutsk, 2022. 150 s. (in Ukrainian).
3. Yalovyk, V., Hodina, Y. (2023). Istorychni aspekty stanovlennia ta rozvytku Volynskoho oblasnoho tsentru fizychnoho zdorovia «Sport dlia vsikh» [Historical Aspects of the Formation and Development of the Volyn Regional Centre of Physical Health «Sport for All»]. *Fizychna kultura, sport i zdorovia liudyny: Zbirnyk tez dopovidei VI Rehionalnoi naukovo-praktychnoi studentskoi konferentsii (5 hrudnia 2023)*, 114–115 (in Ukrainian).

Стаття надійшла до редакції 30.11.2024 р.